

Planeringsförutsättningar 2021–2023

Inledning

Avfallsverksamheten står inför en spännande framtid. Klimatfrågan blir allt mer betydelsefull och avfallsverksamheten har sin del att bidra i klimatarbetet med ökad återvinningsgrad och ökad biogas- och biogödselproduktion. Även hur själva tjänsten utförs har bäring på klimatfrågan och här har offentlig verksamhet, med dess långsiktighet och stabilitet, möjlighet att bana väg för nya tekniska innovationer på transportsidan.

De ramar i form av den lagstiftning verksamheten har att förhålla sig till är under stark utveckling. Nödvändig följsamhet och anpassning av verksamheten efter beslutade ramar, ibland med kort varsel, kommer att präglade perioden.

Ekonomi

Avfallsverksamheten budgeterar 2021 för ett överskott om 1,5 mnkr (netto). Avfallsverksamhetens budget för intäkter 2021 uppgår till 36,2 mnkr. Budgeten för kostnader för 2021 är 34,6 mnkr vilket medför en ökning med 4,1 mnkr jämfört med budgeten för 2020. Kostnadsökningen har flera orsaker. Både hämtnings- och behandlingskostnaderna ökar för verksamheten. Under 2021 inträffar flera informationstunga händelser såsom nytt entreprenörsavtal nästkommande år och förslag till ny avfallstaxa. En ökad satsning på information till abonnenterna är nödvändig för att resultatet ska bli tillfredställande. Framtagande av ny avfallstaxa kräver ökade konsultinsatser. Avfallsverksamheten har som strategi att göra så mycket som möjligt med egna resurser men kommer ändå behöva anlita spetskompetens i vissa moment. Taxan föreslås att höjas med 15 procent 2021 för att ge utrymme att återställa tidigare underskott i verksamheten. I det fall verksamheten skulle höja 11 %, den nivå som angavs som prognos i föregående års budget, minskar intäkterna med i storleksordningen 1,3 mnkr. Balanseringen i fonden skulle äventyras och avfallsverksamheten skulle kunna behöva ekonomiskt tillskott av den skattefinansiella delen av kommunen.

En stor del av avfallsverksamhetens omslutning påverkas av de abonnemangstyper avfallsabonenterna väljer. Rent generellt så blir miljön bättre och avfallsverksamhetens ekonomi sämre om fler matavfallsorterar. När det gäller att få kommunens abonnenter att välja glesare hämtningsintervall så gynnas både miljön och avfallsverksamhetens ekonomi. Valet är fritt och det gör budgetarbetet mer utmanande.

Det är önskvärt att verksamheten har ett ackumulerat resultat så nära noll som möjligt inför ett nytt entreprenörsavtal och ny taxa. Det erhålls med en höjning på 15 %.

Avfall (mnkr)	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Nettokostnader	-2,1	1,0	1,5	2,0	2,0
Förändring i mnkr		3,1	0,5	0,5	0,0
Förändring i %		-148%	50%	33%	0%

Nettokostnad per verksamhet	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Avfall	-2,1	1,0	1,5	2,0	2,0
Nettokostnader	-2,1	1,0	1,5	2,0	2,0

Nedanstående tabell visar utveckling för avfallsverksamhetens Avfallsfond (balanserat eget kapital).

Avfallsverksamheten	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2021
Avfalls-Fond UB	-5,8	-4,8	-2,8	-0,8	+1,2
Förändring i mnkr		1	1,5	2,0	2,0
Förändring i %		17 %	31%	71%	250%

Avfallsverksamheten i Danderyds kommun ska över åren ge ett nollresultat. Över- respektive underskott balanseras mot eget kapitalposten från Avfallsfonden. Avfallsfondens utgående balans var 2019 minus 5,8 mnkr. Efter de planerade överskotten 2020 och 2021 uppskattas den vara minus 3,3 mnkr vid slutet år 2021.

Investeringar

Investeringsbudgeten för avfallsverksamheten används för att köpa nya kärl och byta ut befintliga kärl som gått sönder. Avfallsverksamheten har inget proaktivt utbyte av avfallskärl utan byter enbart trasiga kärl vid behov.

Pågående projekt	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Upparbetat 2019-12-31	Beräknad totalutgift
Sopkärl	-0,5	-0,5	-0,5		-1,5
Summa pågående projekt	-0,5	-0,5	-0,5		-1,5

Risker

Avfallsverksamheten påverkas starkt av lagförändringar som sker i EU och i Sverige. Det har bland annat kommit upp förslag på ny lagstiftning under det senaste året som kan påverka hushållsavfallsinsamlingen. Dessa lagförändringar kan ibland komma med kort varsel vilket gör det svårt att förutsäga hur framtidens utfall kan påverkas av detta. Aktuellt just nu är att regeringen i en lagrådsremiss föreslår nya regler om bygg- och rivningsavfall. Förslaget går ut på att kommunerna ska få insamlingsansvar för bygg- och rivningsavfall från privatpersoner.

Enligt den senaste plockanalysen som gjordes 2018 visade det sig att nästan 40 % av hushållsavfallspåsen innehöll förpackningar och tidningar. I och med nya förordningarna för insamling av förpackningar och returpapper ska 60 procent av Sveriges bostadsfastigheter erbjudas bostadsnära hämtning av dessa avfallsslag 2021. År 2025 ska detta erbjudas samtliga bostadsfastigheter. Detta kan medföra att avfallsverksamheten eventuellt får en lägre mängd vikter i kärlen för restavfall under de kommande åren. En minskning i restavfallsvikterna medför inte en högre kostnad men det är svårt att budgetera eftersom den nya lagförändringen skapar en osäkerhet.

En annan väsentlig risk är att avfallsverksamheten behöver gå ut på en ny upphandling för insamling av hushållsavfall. Det avtalet kommer börja gälla från och med den 1 januari 2022. Det går inte att förutsäga kostnaden för den nya entreprenaden utan det visar sig först då anbud har inkommit och avtal undertecknats.

De största riskerna för ökade kostnader och minskade intäkter är posterna *hämtning av säck- och kärlavfall* samt *behandling av säck- och kärlavfall*. Indexregleringen av dessa poster görs i mitten av året och det är svårt att förutsäga utfallet. På samma sätt kan SÖRAB höja sina behandlingskostnader i mitten av året vilket också gör det svårt att förutsäga utfallet.

En ytterligare risk för avfallsverksamheten är att det är svårt att estimerar hur många som kommer att byta abonnemang under året och vilka avfallsmängder (kg) som kommer att genereras.

Avslutningsvis kan spridningen av Covid-19 ge upphov till indirekta effekter i form av ändrade levnadsförhållanden och konsumtionsvanor vilket kan påverka avfallsmängderna. Som nämns ovan leder det inte till ökade kostnader men leder till svårigheter i budgetarbetet på grund av osäkerheten detta medför.

Effektivisering

För att reducera verksamhetens kostnader avser avfallsverksamheten att arbeta mer aktivt med kommunikation kring glesare hämtningsintervall. Genom att få kommuninvånare och verksamheter att välja färre hämtningar per år minskas kostnaderna för avfallshämtningen gentemot entreprenör eftersom pris utgår per hämtning.

Avfallsverksamheten har även som intention att arbeta mer aktivt och mer effektivt med att höja kvalitén på matavfallsinsamlingen. Det finns idag en del kunder som har abonnemang för matavfallssortering men som inte nyttjar matavfallskärlet. I och med det förloras en del intäkter eftersom abonnemang för matavfallssortering har lägre avgift för hämtning enligt avfallstaxan.

Vidare avser avfallsverksamheten att ta fram en tjänstekatalog för att kunna marknadsföra de tjänster som finns i avfallstaxan. Intentionen är att på så sätt minska risken för olaglig dumpning. Kostnaden för dumpning ligger dock inte på avfallsverksamheten utan på tekniska kontorets kostnad för nedskräpning.

Slutligen är intentionen att avfallsverksamheten ska arbeta mer med e-tjänster och digitalisering. På så sätt kan tid frigöras från avfallsplanerare – tid som kan läggas på annat som kan anses vara av stor vikt för verksamheten.